

earundem facultatum extensio, qua Ampl. Tua quibusvis Sacerdotibus etiamsi ægrotis valeat permittere, ut in privatis ædibus super altari portatili Sacrum faciant." S. Congr. de Prop. Fide 30 Junii 1858.—Ex quo eruitur, in facultatibus sub II.—V. non sufficere meram impossibilitatem celebrandi, sed debere insuper accedere quamdam urgentem celebrandi necessitatem seu notabilem utilitatem. At cum facultates late et ita interpretandæ sint, ut aliquid operentur, et porro cum etiam pro usu facultatis binandi (supra n. 160, Resp. 2, Reg. 2) non necessitas juris communis, sed levior requiratur, juste concluditur, pro usu harum quoque facultatum non eas causas requiri, quas ex jure communi supra sub II. et III. exempli gratia citatas habes, sed sufficere leviores, prout v. gr. si Sacerdos Missam stata hora dicendam publicasset et populus congregatus offenderetur, si absque Missa abire deberet aut si intentionem urgentem accepisset, cui alias satisfacere non posset, aut etiam, prout in Resp. Romano ad dubium Eppi Altonen. quondam dato¹ habetur, si Sacerdos aliter eo die Missam omittere deberet seu (addo) moraliter impossibile i. e. valde difficile esset aliter celebrare.

E contra Sacerdos, qui habet hanc facultatem, diebus Dominicis et festis ea uti tenetur, si alias Missam audire non potest, dummodo tantum munus pro rerum adjunctis reverenter et sine gravi incommodo subire valeat. Hoc autem vix poterit, si in itinere inter acatholicos solus versetur. Ita Kenrick tr. iv. pars ii. n. 15 ac S. Alph. iii. 319, Dub. 3 et 324. Ratio est, quia, licet facultate qua privilegio non teneatur uti, præceptum audiendi Missam semper urget, quamdiu sine gravi incommodo impleri potest.

ARTICULUS XXIV.

“DEFERENDI SSMUM SACRAMENTUM OCCULTE AD INFIRMOS SINE LUMINE, ILLUDQUE SINE EODEM RETINENDI PRO EISDEM INFIRMIS, IN LOCO TAMEN DECENTI, SI AB HÆRETICIS AUT INFIDELIBUS SIT PERICULUM SACRILEGII.”

(F. III. a. 16; F. IV. a. 22; F. VI. a. 21.)

163.—Explicatio. Duplicem facultatem continet Art., scil. I. *Deferendi SSmum . . . occulte.* Rubrica Ritualis hæc

¹ A. E. Rev. 1892, vol. vii. p. 381.

habet:¹ “Deferri debet hoc Sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad privatas ægrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifeste atque honorifice, ante pectus cum omni reverentia et timore, semper lumine præcedente,” et S. C. C. approbante Innoc. XI., die 12 Febr. 1679 præscripsit, ut SS. Eucharistia “ad infirmos, qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta” scil. ad Ecclesiam vel oratorium indulto S. Pontificis ad hoc privilegiatum, “accedere non valeant, . . . ab Ecclesia deferatur publice et cum pompa, . . . ab oratorio privilegiato cum forma decenti.”—In quo hæc publica delatio consistat, fusius exponitur a Rubrica Rit. Rom. l. c. n. 7, 9 et 10, necnon explanatur ab Auctoribus.²—Per illud *occulte* et *sine lumine* igitur facultas indulget, ut Rubrica, quæ publicam pompam et lumen adhibendum spectat, omitti possit verificata Clausula: *si ab hæreticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii seu gravis irreverentiæ.* Specialius, ut liquet ex Resp. S. R. C. de 4 Febr. 1871 ad Præf. Ap. Daniæ,³ eadem Clausula semper supposita, vi facultatis hujus “licet ministrare infirmis S. Communionem occulte sine vestibibus sacris et lumine” et “eodem modo etiam ministrare Extremam Unctionem,” necnon “deferre et ministrare S. Communionem iis, qui longo tempore in carceribus acatholicis detinentur, si adsint causæ prudenti iudicio Missionarii graves pro S. Eucharistia administranda,” et demum “licet Missionario, commoranti in locis ab Ecclesia vel oratoriis longe distantibus, servare aliquas Sacras Hostias in loco decenti pro infirmis forte occurrentibus, quamvis actu nulli ibi infirmi reperiantur” (n. 165).

A rubrica vero prædicta hæc facultas non eximeret, sicubi ab hæreticis aut infidelibus sacrilegium aut irreverentia rationabiliter timeri nequeat (ut v. gr. ruri in locis, qui a catholicis tantum incoluntur), modo, eo etiam in casu, inducta consuetudo aut aliud quidpiam, *Ordinarii iudicio*, contrarium non suaderet aut exigeret. Infertur præterea ex eadem Clausula, rubricæ ubique obsequendum esse pro ea parte, qua sine præ-

¹ Tit. iv. cap. 4, n. 6 (ed. Pustet 1882).

² O’Kane: *Notes on the Rubrics of the Roman Ritual*, 4th ed. Dublin, 1875, n. 789 seq.—Maier: *Die liturg. Behandlung d. Allerhl.* Regensburg, 1860, p. 488 seq.—Linz. *Qu. Schr.* 1893 p. 853 seq.

³ *Coll. Miss.* n. 1351; *Coll. Prop.* n. 738.

dicto periculo, etc. eadem observari potest. Utramque conclusionem non obscure innuunt Litteræ encyclicæ S. C. de Prop. Fide 25 Febr. 1859 ad Episcopos nostros datæ, in quibus inter alia legitur: "Voluit insuper S. C., ut singuli Antistites excitarentur, quemadmodum præsentium tenore excitantur, ad communem Ecclesiæ disciplinam hac in re custodiendam, quantum temporis ac locorum adjuncta, necnon inductarum consuetudinum ratio patiantur."¹

164.—Hac præmissa regula, lubet quibusdam respondere quæstionibus, quæ in his ecclesiasticis Provinciis magis practicæ sunt.

Quæstio I. An Sacerdos, S. Hostiam e ciborio pro Communionem infirmi extracturus, vestibus præscriptis, i. e. talari, superpelliceo ac stola, indutus esse debeat?

Resp. Affirm., ut patet, in omnibus casibus, in quibus per adjuncta Sacerdos non prohibetur cum *iisdem* vestibus incedere, dum actu defert Sanctissimum ad infirmum. De his casibus agetur in Quæst. 2 mox sequenti.

In cæteris casibus O'Kane² ita distinguit: Vel Sanctissimum pro communicando infirmo jam invenitur in parva pyxide portatili, quæ bursæ includitur, vel e majori pyxide seu ciborio in parvam illam portatilem transferenda etiamnum est. In priori casu S. Hostiam cum parva pyxide e tabernaculo extrahere licebit cum sola stola.³ In posteriori casu induatur præterea superpelliceo, quia nihil nisi urgens necessitas eum excusaret in tangendo digitis non pyxidem solum ut in priori casu, sed Sanctissimum ipsum sine vestibus præscriptis.⁴ Utrum cum hac an potius sine ulla distinctione intelligendum sit Decretum 264 *Conc. Plen. Balt. II.*, sapientioribus ac præsertim Episcopis relictum malim. Decreti tenor est: "Cum in

¹ *Conc. Plen. B. II.* p. 297; *Coll. Miss.* n. 347.

² L. c. n. 801.

³ "As he goes in his ordinary dress and without attendants, we would not require him to vest in order to take the pyxis out of the tabernacle."

⁴ "For nothing short of strict necessity could justify him in thus handling" the Blessed Sacrament "without the vestments prescribed by the Rubric."

Ecclesia Sanctissimum e tabernaculo extrahunt, semper superpelliceo ac stola sint induti."

Quæstio 2. Quinam sunt casus magis practici, in quibus Sacerdos S. Eucharistiam deferens veste talari, superpelliceo ac stola indutus incedere facilius poterit, ideoque debeat?

Resp. Primus casus est loci ruralis a catholicis tantum inhabitati. Veste talari tamen uti non tenetur, si SS. Sacramentum ad domum longe dissitam deferendum sit, maxime si iter lutosum sit aut tempus pluvium, vel necessitas urgeat. Oportet tamen, ut vulgaris habitus Sacerdotis sit decens et mundus, quemadmodum dignitas SS. Sacramenti exigit.¹

Alter casus est, si noctu vel summo mane deferendum sit Sanctissimum in ea anni parte, qua Sacerdos pallio cooperiri possit, quin deridiculo aut nimio calori exponatur: pallio enim superpelliceum contegetur, et vestis talaris pallio cooperta vix observabitur.

Tertius casus est, si Ecclesia aut locus unde Sanctissimum transfertur, tam parum distet a domo infirmi, ut Sacerdos, aliis etiam in adjunctis, æque longe ab Ecclesia aut e domo in veste talari recedere soleat aut sine admiratione populi recedere possit: nam et in hoc casu pallio aut palliolo superpelliceum tegi poterit. Cfr. O'Kane.²

Quæstio 3. An Sacerdos in domo saltem infirmi, dum actu Sacramentum administrat, veste talari ac superpelliceo indui debeat?

Resp. cum O'Kane.³ Sacerdos, actionem aliquam liturgicam perficiens, veste talari indutus esse debet, quoties ea sine notabili aliquo incommodo indui potest: idemque a fortiori valet de superpelliceo in administratione SS. Eucharistiæ. Quare Sacerdos, illud Sacramentum administraturus, induere debet vestem talarem ac superpelliceum, si ea sine notabili incommodo a seipso aut per alium portari possint ad infirmum, seu ut S. R. C. respondit Præf. Apostolico Daniæ (supra), Sacerdos in ipso cubiculo infirmi aut incarcerati veste talari et stola se induere non omittere debet, quotiescumque fieri potest.—Dici nequit notabile incommodum adesse, si ad

¹ DeHerdt, *Prax. Rit.* c. 4, § 7, ii. 2.

² *Ib.* n. 917.

³ *Ib.*

infirmum curru vehatur, aut si socium habeat eum, a quo ad infirmum vocatur. Quid vero, si ad infirmum notabiliter distantem sine socio ac pedes aut equitando Sacramentum deferre debet? Hoc etiam in casu non deerit Sacerdoti medium, quo mentem, ne dicam etiam litteram, rubricæ exequatur. Sic v. g. vestis talaris ex valde tenui materia confecta ac manicis carens (ita ut supra vestem vulgarem indui possit) simul cum superpelliceo in exiguam molem plicari ac sine notabili incommodo deferri poterit.

Quæstio 4. An superpelliceum saltem supra vestem vulgarem, in actu administrationis Sacramenti, induendum sit?

Resp. Non consentiunt Auctores. Negat O'Kane, imo etiam improbat.¹ Affirmat DeHerdt.²

Quæstio 5. Quid in quocumque casu, quo facultate uti licet, servandum est?

Resp. 1. Sacerdos stolam semper habeat propriis coopertam vestibibus: in bursa serica et albi coloris pyxidem recondat, quam per funiculos collo appensam in sinu reponat, seu ita ad pectus alliget atque adstringat, ut neque decidere, neque pyxide excuti Sacramentum queat, et numquam solus procedat, sed uno saltem fidei, in defectu Clerici, associetur.³

Resp. 2. "Sacerdos pyxidem deferre debet... cum omni reverentia ac timore, non fabulando, nec oculis hinc inde vagando, sed... reverenter et graviter incedendo, festinando quidem, si necessitas urgeat, sed numquam præcipitanter currendo. Non enim præcipitanter currendo Viaticum deferre tenetur, etiamsi timeat forte, ne infirmus moriatur. Nam cursus nimis festinus et reverentiæ SS. Sacramento debitæ et honestati Clericali repugnat; nec Viatici præceptum introductum videtur cum periculo, ut Parochus fatuus videatur et irrideatur."⁴ Ita si agatur de infirmo jam confesso: nam si confessione adhuc indigeat, cursum etiam festinorem præceptum, nedum licitum esse, existimo, cum S. Alphonso

¹ Ib.

² *Prax. Rit.* c. 4, § 7, ii. 2.

³ *Rit. Rom.* l. c. n. 10 in fine et Append. p. 13*; Maier l. c. p. 505.

⁴ DeHerdt, *Prax. Rit.* c. 4, § 8, ii. 3.

(lib. vi. 242).—Per colloquia, de quibus loquitur DeHerdt, intelligenda sunt colloquia vana et inutilia.' Notandum etiam quod habet Kenrick:² "In itinere longinquo, quod plures dies exigit, et ubi occurrunt obvii quipiam, a colloquio abstinere nequit: quamvis parce cauteque et cum utilitate audientium sermo sit habendus. Graviter enim peccat qui, tantum Sacramentum deferens, colloquia vana miscet."

Resp. 3. "Delatio Sanctissimi Sacramenti ad *urgentes* tantum causas, atque ad *actuale* ministerii Sacerdotalis exercitium coarctetur, cum stricta obligatione Sanctam Hostiam semper super pectus deferendi."³ Quænam vero sit urgens causa ex loci, temporis aliisque adjunctis erit dijudicandum.⁴ Certum porro est SSMum a mane usque ad vesperum secum deferre Sacerdoti non licere ea *tantum* de causa, quod in aliquem forte ægrotum incidere *possit*.⁵—E contra cum ex dictis vox *infirmi* in facultate non sumatur presse et in sensu stricto, nihil obstare videtur, quominus Sacerdos, diebus Dominicis in domo vel statione procul ab Ecclesia Missam celebraturus, secum afferat aliquas particulas, ut ii, qui in locis vicinis ob debilitatem et ægritudinem domi retinentur, summo mane ante Missam Communionem suscipere possint, maxime si id fiat ad satisfaciendum præcepto Paschali et prævie consulto Ordinario.⁶

NOTA. Quæ de servanda, "in quantum rerum circumstantiæ sinunt,"⁷ rubrica diximus, iis, ut verbis utamur clarissimi O'Kane,⁸ nolumus reprehendere Sacerdotes, qui sequuntur consuetudines a competenti auctoritate haud abrogatas. Nam, ut recte scribit idem O'Kane,⁹ in certis quibusdam adjunctis, consuetudo licet abrogare non possit legem liturgicam, ejusdem tamen obligationem suspendit, donec scil. adjuncta, quæ ejus observationi obstant, cessaverint. Meminisse oportet, quæ supra n. 163 ex Litteris encyclicis S. C. de Prop. Fide attulimus de communi Ecclesiæ disciplina hac in re custodienda, quantum temporis ac locorum adjuncta, necnon *inductarum consuetudinum ratio patiantur*.

¹ *Conc. Pl. B. II.* n. 264.

² *Th. mor.* tr. xvii. n. 26.

³ *Litt. encycl.* n. 163 cit.

⁴ *C. Pl. B. II.* n. 264.

⁵ *Litt. encycl.* n. 163 cit.

⁶ Cfr. Sabetti n. 691, qu. 2 et *Coll. Miss.* n. 344, 348.

⁷ *Conc. Plen. Balt. II.* n. 264.

⁸ *Op. cit.* n. 918.

⁹ *Ib.* n. 84.

165.—II. *Illudque sine eodem* (lumine) *retinendi pro iisdem infirmis.*—Conceditur ergo in hac parte Articuli, ut Sanctissimum ratione periculi sacrilegii ab hæreticis aut infidelibus imminentis servari possit sine lumine, idque etiam in domo Sacerdotis (supra n. 163).—Servandum tamen est: *in loco . . . decenti*, ut expresse habet facultas et res ipsa exigit. Opinor igitur, servandum esse augustissimum illud Sacramentum, si quodenumcumque modo fieri potest, in conclavi, quod quousque saltem in eo Sanctissimum retinetur, domesticis usibus non inserviat, et quidem in parvo aliquo tabernaculo ad hunc finem facile construendo.—At vero lumen videtur requiri, si Sanctissimum in domo Sacerdotis asservatur et in ea nullum sacrilegii ab hæreticis timendum est periculum neque incommodum sat grave excusat. Nam si quando Sanctissimi asservatio in oratorio domus privatæ a Summo Pontifice impetratur, id numquam conceditur, nisi sub conditione luminis coram eo diu noctuque collucentis. Præterea ratio, cur lumen requiratur, non est Sanctissimi asservatio *in Ecclesia*, sed reverentia debita Sacramento, in quo continetur is qui candor est lucis æternæ et inextinguibile lumen ejus. Impotentia tamen, paupertas sine remedio, aut alia gravis causa excusare potest. Cum dictis concordant etiam varia Concilia Provincialia.¹

166.—*Si ab hæreticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii.* His verbis exprimitur *ratio facultatis*. Absente etiam hoc periculo, causas quandoque adesse posse Sanctissimum occulte deferendi ac in privata domo retinendi, notum est cuicumque theologo. Sermo hic præsertim est de facultate, non de his causis, de quibus consuli possunt theologi et rubricarum expositores.²

¹Cfr. *Coll. Lacen.* vol. iii. in ind. sub v. *Eucharistia* n. 45 et 46 (col. 1438).

²Cfr. *S. Alph.* vi. 241.

ARTICULUS XXV.

“INDUENDI SE VESTIBUS SÆCULARIBUS, SI ALITER VEL TRANSIRE AD LOCA EORUM CURÆ COMMISSA VEL IN EIS PERMANERE NON POTERUNT.”

(F. III. a. 17; F. IV. a. 23; F. VI. a. 22.)

167.—Explicatio.

“Qui nolit se sacrorum Canonum prorsus imperitum ostendere, fateri cogitur, nullam aliam, nisi talarem esse vestem Clericorum propriam, eorumque statui maxime convenientem.” Ita Ben. XIV. *de Syn. diœc.* XI. c. 8. idque suo more probat. Unde in facultate hujus Art. Sacerdotibus permittitur ut, si talari induti non possint ad loca suæ curæ commissa transire vel in eis permanere, alia veste, laicis magis propria, semper tamen statui suo quantum fieri potest, convenienti, uti queant. Ne licentia et abusus oriantur, Conc. Plen. Balt. II.¹ et III.² volunt, ut domi degentes vel in templo veste talari utamur: cum vero foras prodimus, breviori quadam veste (vulgo *soutanelle*) induamur, quæ tamen nigri coloris sit, et infra vel saltem usque ad genua producat: item ut ne comam et barbam studiose aut laicorum more nutriamus. Item *C. Pl. B.* III. l. c. stricto præcepto Sacerdotibus injungit, ut tam domi quam foris, sive in propria Diœcesi degant sive extra eam, collare, quod romanum vocatur, gerant. Ex his patet quid apud nos per vestem sæcularem, quatenus vesti clericali opponitur, intelligendum sit. Cfr. *Zit. App.* p. 191. Si dein in casibus extraordinariis e. gr. ob persecutionem sævientem nec vestibus in Conc. Plen. præscriptis uti possint, se occultandi causa vestes omnino sæculares induere posse, nedum ex hac facultate sed etiam ex principiis Theologiæ moralis facile cuique perspicuum est. Indultum vestes sæculares deferendi a S. Sede conceditur quandoque clerico, qui ut mereatur necessaria ad vitam sustentandam, negotia civilia exercere debet. (Cfr. Lingen et Reuss: *Causæ selectæ*. Pustet 1871, pag. 150.)

¹Num. 148, 151.

²N. 77. Cfr. Conc. Prov. Quebecen. III. a. 1863. ad viii. in *Coll. Lac.* iii. p. 676.

ARTICULUS XXVI.

“RECITANDI ROSARIUM VEL ALIAS PRECES, SI BREVIARIUM SECUM DEFERRE NON POTERUNT, VEL DIVINUM OFFICIUM OB ALIQUOD LEGITIMUM IMPEDIMENTUM RECITARE NON VALEANT.”

(F. III. a. 18; F. IV. a. 13; F. VI. a. 23.)

168.—Explicatio.

I. Ad intelligentiam hujus Art. pertinet, quod (infra n. 248, ad viii.) ad quæsitum: “Quid intelligitur per ‘Rosarium’ in n. 26 Formulæ I.? An Rosarium quindecim, an vero etiam quinque decadam, et an aliæ preces, de quibus in eodem numero, quantitate moraliter æquivalere debeant Rosario?—S. Off. respondit:” Intelligi integrum Rosarium, sed relinqui prudenti arbitrio et conscientiæ Episcopi, attentis peculiaribus personarum circumstantiis, commutationem in tertiam partem aut in preces tertiæ parti respondententes.”

Unde vi hujus Art. fieri potest:

a. *commutatio in opus æquivalens*, quod relate ad officium diei consistit ex integro Rosario 15 decadam aut ex aliis precibus eidem moraliter æqualibus.

b. Attentis peculiaribus circumstantiis commutatio in tertiam partem Rosarii aut in preces huic tertiæ parti respondententes. Ad has se referri videtur, quod de nostris regionibus scribit Sabetti: “In aliquibus diœcesibus apud nos, preces istæ assignatæ ab Ordinario sunt Litanie B. M. V. cum Ps. *Miserere*; sed non videtur, quod gravitas obligationis, quæ cadit in officium, transferenda sit ad istas preces, tum quia materia levis apparet, tum quia non præsumitur talem esse mentem Ordinarium.”

Quod commutationem in opus æquivalens sub a. attinet

1. Episcopus Bray (*Fac. Apost.* pag. 747) vi hujus facultatis cuique suorum sacerdotum concessit, ut, quando non leviter ægotans horas canonicas persolvere non potest absque gravi incommodo—aut inter paganos iter agens officium recitare non potest ob tumultum et clamorem paganorum etc.—aut tota die occupatus vel in cura infirmorum vel in instructione neophytarum Breviarium recitare nequit ob defatigationem—

supplere possit per recitationem Rosarii hoc modo: si nullam Officii divini talis diei partem recitaverit, recitet tres Coronas B. M. V.; unam loco Matutini et Laudum, alteram loco Parvarum Horarum, tertiam loco Vesperarum et Completorii. Si autem unam tantum ex his tribus partibus Officii prætermiserit, recitet unam Coronam; si vero duas partes, recitet duas Coronas B. M. V.—Addit: Circa hoc nemo sit, quæso, neque scrupulosus, neque laxista; et omnes, quantum moraliter fieri poterit, conentur, ut digne, attente ac devote Officium divinum quotidie recitare valeant.

2. *Preces* Officio æquivalentes desumi etiam possunt ex praxi a S. Sede quoad commutationem ejusdem observata.—S. Pœnitentiaria scil., si agitur de debili visu, ita ut nec cum perspicillii sine difficultate S. Officium recitare possit, aut de eo, qui ob minimam lectionem dolorem capitis sentit, ita ut ad ulteriorem Breviarii recitationem et ad alias actiones fiat inhabilis, injungit, ut loco Matutini Coronam B. M. V. et saltem Ps. *Miserere* et *Benedictus*; pro singulis Horis septies *Pater* et *Ave* cum Ps. *De Profundis*; pro Vesperis duodecies *Pater* et *Ave* cum Ps. *Dixit Dominus* et *Magnificat*, pro Completorio septies *Pater* et *Ave* cum Ps. *Qui habitat* et Cantico *Nunc dimittis* et Symbolo apostolico recitent (Renzi Part ii. cap. iv. n. 111.) Leo X. in const. *Inter cætera* 20 Jan. 1521 cap. iv. Tertiariis S. Francisci in congregatione viventibus, qui ad Breviarium Romanum obligati erant, si illud recitare nescierunt, imposuit, ut pro Matutino duodecim *Pater noster* et pro qualibet aliarum Horarum septem dicerent, addito *Gloria Patri* in fine cujuslibet *Pater noster*, addito etiam *Credo* et *Miserere mei Deus* in principio Primæ et Completorii.

II. *Causæ*, ob quas usus hujus facultatis fieri potest, exponuntur per verba Art., scil.

a. *Si breviarium secum deferre non poterunt.* Hæc impotentia seu satis gravis difficultas nunc rarior est quam olim, cum modus itinera faciendi hodie delationem Breviarii facilem plerumque reddat. In locis tamen, ubi equitando tantum iter agi potest, satis facile ratio utendi facultate adesse poterit.

b. *Vel divinum officium ob aliquod impedimentum recitare non valeant.* Ut privilegium aliquid operetur, impedimentum

intelligendum est minus grave, quam id, ob quod quis per se, i. e. absque dispensatione, ab Officio excusatur.

NOTA. a. Aliquarum Diöcesium Sacerdotibus, qui per quinque sive interruptas sive continuas ejusdem diei horas confessiones audierint, vi indulti Pontificii ab Episcopo pro eis obtenti, permixtum est, ut loco Matutini et Laudum alias ab Ordinario determinatas preces recitent. Quod tamen præcipue intelligi debet de Matutino et Laudibus diei sequentis, quia secus hoc indultum nulli fere usui, sed potius oneri esset, cum facile scire nequeam, an hodie per quinque horas confessiones sim auditorus, ac præterea indultum pro personis indeterminatis late interpretandum sit.¹

b. Episcopi et Superiores Regulares ex potestate quasi-ordinaria cum justa causa suos respective subditos in casu singulari et ad breve tempus dispensare possunt (S. Alph. iv. 159 et *de Priv.* n. 106.—Cfr. supra n. 24, 25).

c. Vi Privilegii a Clem. VII. in Const. *Dudum* 7 Martii 1533 Theatinis concessi *Superiores Regulares* suis Clericis et sociis, qui prædicatione verbi Dei, auditione confessionum et sacre theologiæ ac Sacrorum Canonum studiis ad suum et Christifidelium animarum profectum occupantur, seu infirmitate aut infirmorum curatione et ministerio pro tempore impediuntur, loco divini Officii injungere possunt certum numerum Psalmorum per ipsos (Superiores) eis assignandorum, non minus septem vel sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolicum bis;—graviter autem ægrotantes Orationem Dominicam semel et Salutationem Angelicam septies in die recitando toti Officio satisfacisse censentur. (Cfr. *Bull. Rom.* ed. Taurin. vol. vi. pag. 161, § 1 et 2 et *Salm. Curs. Theol. mor.* tr. 16. n. 55-57.) Alia privilegia Regularium quoad Off. div. vide ap. S. Alph. iv. 63 et *de Priv.* n. 107.

ARTICULUS XXVII.

“DISPENSANDI, QUANDO EXPEDIRE VIDEBITUR, SUPER ESU CARNIUM, OVORUM ET LACTICINIORUM TEMPORE JEJUNIORUM ET QUADRAGESIMÆ, NON TAMEN PER GENERALE INDULTUM, SED IN CASIBUS PARTICULARIBUS.”

(F. III. a. 19; F. IV. a. 16; F. VI. a. 14.)

§ 1. Explicatio Articuli.

169.—Dicitur: I. *non tamen per generale indultum etc.* Hæc additio vi Decreti S. Off. de 17 Mart. 1883 (ap. *Coll. Prop.* n.

¹ *Past. Bl.* 12 Jahrgang, p. 11.

1080.) facta fundamentum suum habet in Const. Bened. XIV. *Libentissime* 10 Junii 1745, § 22, et declaratione S. C. de P. F. 2 Aug. 1781 (ap. *Coll. Prop.* n. 2059) necnon in eo quod ad dubium propositum ab Episcopis Prov. S. Francisci in California, “an vi generalis facultatis Episcopis factæ sub n. 27, scilicet: *dispensandi, quando expedire videbitur, super esu carniū, ovorum et lacticiniorum tempore jejuniorum et Quadragesimæ,* possint dispensare per generale Decretum omnes fideles Diöcesis super abstinentia carniū aliquibus Quadragesimæ diebus:” S. C. Inq. fer. iv. 15 Sept. 1880 respondit: *Negative.*¹

Unde ii, qui hac facultate gaudent, si adsit justa et rationalis causa, hunc et illum dispensare possunt ex multis, adeo ut tandem *individualiter* omnes dispensentur, dummodo non dispensent generaliter omnes sui districtus. Ut plurimum autem juvat abstinentiam in aliud opus pium commutare e. gr. in Rosarium pro conversione peccatorum, ut sic spiritus Ecclesiæ aliquo modo servetur. Ita Bray p. 193, 194.

Dicitur: II. *tempore jejuniorum et Quadragesimæ.* Ergo vi hujus facultatis dispensari non potest super esu carniū feria sexta et Sabbato. Id vero, quod quidam apud LaCroix² opinatus est et cui consentit Corre p. 593, sc. ex hac facultate *a potiori* posse dispensari pro esu carniū diebus Veneris et Sabbati, sat solido carere videtur fundamento. Facultates enim late quidem, non vero extensive sunt interpretandæ. Et ita decedit etiam Nuntius Coloniensis die 13 Aug. 1794, ut refertur in nova editione operis Renati Billuart: *Summa S. Thomæ*, Parisiis (Palmé), tom. viii. part. altera, p. 64.

Quær. Utrum vi hujus Art. cum fidelibus diebus jejunii dispensare possimus, non solum ut carniū vesci, sed etiam ut pluries in die comedere valeant? “*Afirmativam* responsionem, ait Corre p. 590, puto probabilem.—Ratio est, quia Auctores *olim* dicebant eum, cui vi dispensationis licitus est esus carniū, etiam secundam refectionem facere posse. Vide Schmalz-

¹ Peculiare est, quod in Conc. Prov. Antequeren. p. 235 de hoc Art. habetur: “Mos autem est, ut (Episcopi Ditionis Mexicanæ) hanc dispensationem concedant singulis bienniis per decretum ab eis latum.”

² *Th. mor.* vi. pars 3, n. 850.